БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Совүдэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 73 (8599)
МАРТЫН 26
СРЕДА
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Һургуулиин мастерской

...һуралсалые ажабайдалтай, ...үйлдбэритэй нягта холбоо... ...гоор ябуулха, һургуулиин ...хүдэлмэридэ үзэгдэдэг гол ду... ...ушалые зайсуулха тушаа ...тиин XX съездын зааба... ...ые бодото дээрэнь бэелүүл... ...талаар республика дотор ...рим тэды юумэн хэгдээ. ...һургуулиин программа соо ...ралаглаһанай ёһоор һураг... ...д математика, физикэ, хи..., черчени гэхэ мэтэ предмет ...дото ажалтай холболдуул... ...үзэдэг болонхой. Тэдэнэр ...лаборатори, кабинедүүд соо ...эб туршалга хэхэһээ гад..., һургуулиингаа дэргэдэхи ...ршалгын талмай дээрэ, һу... ...салай мастерской соо баг... ...шанарайнгаа хүтэлбэреэр хү... ...нэ. Мүн зунай сагта һу... ...шад һуралсалай-үйлэдбэ... ...ин бригадануудые бай... ...лжа, колхоз, совхозуудай ...бшалан болон тариалан ...ээрэ, тэрэшэлэн —гүүртэ, ...рмэдэ ажаллажа, хүдөө ...ахын хүдэлмэрилэгшэдтэ ...алдаг боложо байнхай. ...гэжэ һурагшадые ажалда ...ратайгаар хүмүүжүүлхэ хэ... ...тэ түрүүшын алхам хэгдэ... ...эхилээ.

...Политехническэ һуралсал ...эрүүлгэдэ һургуулиин ...астерскойн илангаяа ехэ ...гэ дүүргэдэг байһаниинь ...ээжэ. Юундэб гэхэдэ, һур... ...лиингаа мастерской соо ...рагшад модоор, түмэрөөр ...алхаһаа эхилээд, элект... ...хүсэ хэрэглэдэг, бүри ...зүйлнүүдые хэдэг, ажал ...дэлмэриин дүй дүршэлтэй ...олдог ха юм.

...Бичурын аймагай Бага-Ку... ...ейн дунда һургуулиин ...астерскойе жэшээ болгон ха... ...а үзэе. Тус һургуулиин ...шанар болон бусад хүдэл... ...рилэгшэд өөһэдынгөө хү... ...эр мастерскойн гэр барижа, ...һээ элдэб түхеэрэлгээр ...гаһан байгаа. Улан-Удын ...шанарай мэргэжэл дээ... ...үүлдэг институтда тусхай ...са дүүргэжэ, мэргэжэл ...дон багша И. С. Кауров ...-7-дохи классай һурагша... ...е токарно-винторезнэ ста... ...к дээрэ дархалуулжа һурга... ...т. Тэрэшэлэн олон һураг... ...дай нэгэ доро модоор дар... ...ха верстагууд тэндэнь бэл... ...дэнхэй. Нүхэр И. С. Кау... ...ай оролдолгын ашаар һу... ...шад бултадаа модоор эл... ...б зүйл һайн шанартайгаар ...рхалжа һураа. Бага-Куна... ...ай һургуули соо һурагша... ...й уран гараараа бүтээһэн ...ндали, стол, скамейкэ олон.

...Мүнөө сагта бүхы арадай ...ажахыда электрын хүсэ хэ... ...глэхэ гээшэ ехэ удхашанар... ...й. Манайшье республикын ...то, хүдөө нютагуудаар ...электрын хүсэн ехээр хэрэг... ...лдэжэ, ажал хүдэлмэри онь... ...жоруулагдана бшуу. Тии... ...һээ һургуулиинхид элект... ...н хүсые һайнаар шэнжэл..., ажахыда, ажабайдалдаа ...рэглэдэг болохын түлөө ...армайн оролдохо зэргэтэй. ...республикын зарим һургуули... ...энэ хэрэгтэ онсо анхарал ...абигдана.

...Хориин аймагай Хасууртайн дунда һургуулиин мастерской соо ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг. Һурагшад харуул, һүүшэ, һүхэ, хутага гэхэ мэтэ гарай зэмсэгһээ гадна, электротошиило, электрохюрөө хэрэглэжэ, уран бэрхээр ажаллажа. һурана. Дархалалга заадаг багша Т. А. Фадеев оролдосотой ажалаараа һурагшадайнгаашье, түрэлхидэйшье дунда хүндэтэй болонхой.

Мастерскойнуудые гэр байраар, түхеэрэлгээр гүйсэд хангаха хэрэгтэ һургуули, арадай гэгээрэлэй эмхи зургаан бүхэн, олониитэ, колхоз, совхоз, промышленна предприятинууд горьтойхон туһаламжа үзүүлхэ аргатай. Республикын зарим колхоз, предприятинууд һургуулинуудта мастерской барижа, түхеэрэлгээр хангадаг байха юм. Жэшээнь, Хасууртайн дунда һургуулида мастерской барилгада Хүрьбын леспромхозой Хасууртайн модоной участок (начальнигынь нүхэр Ц. Б. Балбаров) ехэ туһаламжа үзүүлээ һэн.

Гэхэ зуура, олохон һургуулида мастерскойнууд үшөөл хангалтагүйгөөр ажаллана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ториин, Заиграйн, Закаменай ба бусад зарим аймагуудай долоон жэлэй хэдэ хэдэн һургуули һайнаар хүдэлдэг мастерскойгүй байха юм. Тиимэһээ тэндэхи һурагшад ажалай дүршэлтэй болохо аргагүйдэнэ. Жэшээнь, Заиграйн аймагай Асагадай һургуули мастерскойтой нэрэтэй аад, тэндэнь хүдэлмэри хангалтагүйгөөр хэгдэнэ. Теэд аймагайнь арадай гэгээрэлэй таһаг энэ һургуулида бодото туһаламжа үзүүлнэгүй. Республикымнай һургуулинуудай олонхи мастерской уйтан, типовой бэшэ гэрнүүдтэ байһаар.

Һургуули бүхэнэй мастерской соо һурагшадые ажал хүдэлмэридэ һайнаар дүршүүлхэ гээшэ багшанарай шухала зорилго болоно. Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолой гараад байхада, һурагшадые трактор, комбайн болон бусад машина, зэмсэгүүдтэй танилсуулха гээшэ илангаяа шухала хэрэг мүн. Һургуули бүхэн ахалагша классуудай һурагшадые трактористын, комбайнерай, шофёрой болон бусад мэргэжэлтэй болгожо гаргаха зэргэтэй. Түрүү багшанарай дүй дүршэл шэнжэлэн согсолжо, олоной дунда дэлгэрүүлхэ талаар арадай гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, республикын багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институт горьтойхон хүдэлмэри хэхэ уялгатай.

Нүхэд багшанар! Һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие ажабайдалтай, үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулжа, һурагшадтаа ажалай дүй дүршэл олгожо, эрдэм бэлигтэй, элдэб шадабаритай хүнүүд болгохо гээшэ Танай хүндэтэ уялга болоно.

Горьковско ГРЭС-тэ академик А. В. Винтерэй нэрэ олгогдоо

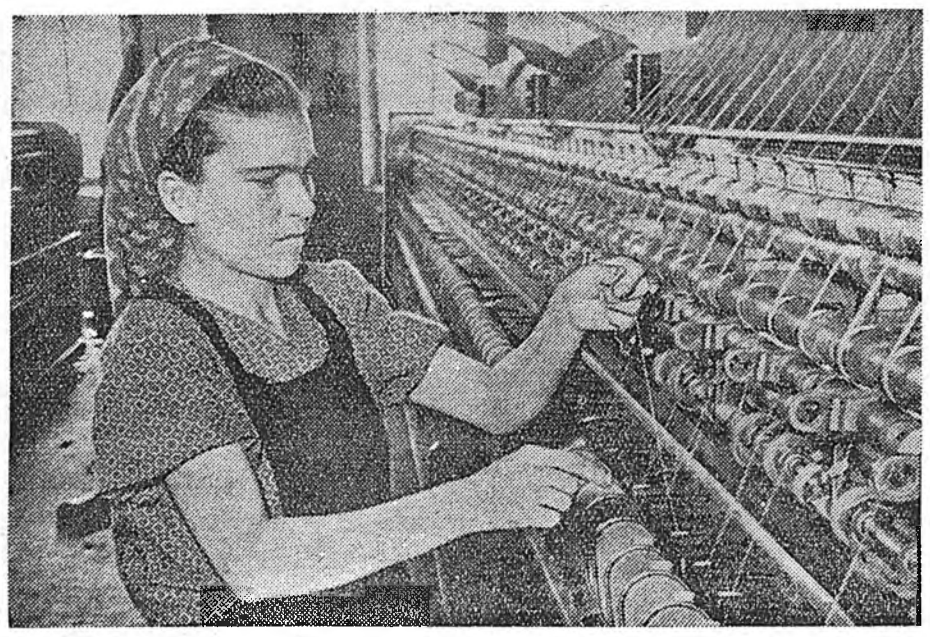
...ЛАХНА, (Горьковско область) ...тын 24. (ТАСС). Советскэ эли... ...эб энергетик, ГОЭЛРО-гэй түсэ... ...зохёолсоһон академик А. В. ...Винтерэй нэрые мүнхэлхын зорил... ...СССР-эй Министрнүүдэй Совет ...Балахнинска электростанцида академигэй нэрэ олгоо. Энээнтэй дашарамдуулагдан электростанциин дэргэдэ митинг болоһон байна. Горьковско городтохи совнархозой энергетическэ, түлишын промышленностиин управлениин начальник нүхэр Ежелев, партиин Горьковско обкомой промышленна таһагые даагшын орлогшо нүхэр Жигулева, электростанциин директор нүхэр Иванов социалистическэ энергетикые хүгжөөлгэдэ нилээд ехэ эршэ хүсэеэ гаргаһан элитэ ехэ эрдэмтэн тухай дурасхаалта үгэнүүдые хэлээ. Митинг дээрэ хүдэлмэришэд нүхэд Цветков, Казаков, мүн бусад хүнүүд үгэ хэлээ.

Дэлхэйе тойродог хоердохи хэмэл одоной ябаса тухай

...Хоердохи хэмэл одон мартын 25-...ай үглөөнэй 6 часта дэлхэйе 2054 ...дахи тойроо.

...Хоердохёо табигдаһан хэмэл одые ...үүлэй сэлмэг үдэр, наранай ороһо... ...һүүлээр хойто широтагай 55-дахи градусһаа 65-дахи градус хүрэтэр, наранай гарахын урда тээ урда широтагай 0 градусһаа 30-дахи градус хүрэтэр миин юрэ нюдөөр хаража болохо юм.

(ТАСС).

Улан-Удын сэмбын фабрикын ээрэлгын цехын хүдэлмэришэн Надежда Васильевна Лабыцина «Ватэр» гэжэ шэнэ станогто ажалладаг болоһоноо хойшо, үдэрэйнгөө даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Ээрэһэн ноохониинь эрхим шанартай байдаг. Нүхэр Лабыцина 1951 онһоо фабрикада хүдэлжэ зуура, эрхим ажалайнгаа түлөө хэдэ хэдэн грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Надежда Васильевна ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Лабыцина ажаллажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

КПСС-эй обкомдо, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Һү һаалгаар мүрысөөнэй 1958 оной февралиин дүнгүүдэй ёһоор КПСС-эй обкомой, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг барюулха тухай

Һү һаалгаар республикын аймагуудай, МТС-үүд, колхозууд, совхозуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй 1958 оной февралиин дүнгые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо.

Һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө мүрысэхэдөө, 1958 оной февраль һарада һайн амжалта туйлаһанайнь түлөө Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые иимэ аймагуудта, МТС-үүд, колхозууд болон совхозуудта үлөөхэ:

а) **Иволгын аймагта** (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Эрдынеев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Врублевская). Энэ аймаг 1957 оной февраль һаратай жэшэбэл, энэ жэлэй февраль һарада һү һаалгаяа 40 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 132 килограмм һү һаагаа. Харин тиихэдэ 1957 оной февральда үнеэн бүриһөө 98 килограмм һүн һаагдаһан юм.

Тарбагатайн, Ториин, Байкало-Кударын аймагуудта һү һаалгын нилээд дээшэлһые тэмдэглэхэ.

б) **Тарбагатайн МТС-тэ** (МТС-эй директор нүхэр Тантлевский, главна зоотехник нүхэр Флоренсова). Энэ МТС-эй харьяата колхозууд 1957 оной февраль һаратай жэшэбэл, энэ жэлэй февраль һарада һү һаалгые 29,4 процентээр дээшэлүүлхэ зуураа, үнеэн бүриһөө 160,8 килограмм һү һаагаа.

Саянтын, Сэлэнгын, Иволгын МТС-үүдэй һайн ажалые тэмдэглэхэ.

в) **Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо** (колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Болонев, партийна организациин секретарь нүхэр Москвитин). Энэ колхоз 1957 оной февраль һаратай жэшэбэл, байгша оной февраль һарада һү һаалгые 55,6 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 237,7 килограмм һү һаагаа.

Сэлэнгын аймагай «Путь Ильича», Иволгын аймагай «8-е Марта», «3-я пятилетка», Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозуудай һү һаалгаар һайн амжалта туйлаһыень тэмдэглэхэ.

г) **Борьёогой совхоздо** (директорынь нүхэр Мельников, главна зоотехнигынь нүхэр Уварова). Энэ совхоз үнгэрэгшэ жэлэй февраль һарада һү һаалгаяа 116 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 144 килограмм һү һааба.

Кяхтын, Бичурын совхозуудай һү һаалгаяа нилээд дээшэлүүлһые тэмдэглэхэ.

***

Хонин ажалые хүгжөөлгөөр 1958 оной январь, февраль һарын дүнгүүдэй ёһоор Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг барюулха тухай

Республикын аймагуудай, МТС-үүд, колхозууд болон совхозуудай дунда хонин ажалые хүгжөөлгөөр 1958 оной январь, февралиин мүрысөөнэй дүнгые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо.

Һүүлэй үедэ хонидые отондо оруулха уялгануудай дүүргэгдээгүй байһые хараадаа абажа, дамжуулгын Улаан тугые аймагуудта барюулхагүй.

Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые, 3 мянган түхэригэй мүнгэн шантайгаар Ехэ-Кударын МТС-тэ барюулха (МТС-эй директор нүхэр Дмитриев, партийна организациин секретарь нүхэр Одоев, главна зоотехник нүхэр Малыров). Энэ МТС-эй харьяата колхозууд 100 эхэ хонин бүриһөө 62,1 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ, шэнэ жэлэй эхиндэ бии байһан бүхы эхэ хонидой 36,8 процентыень отондо оруулаа. Отондо оруулагдаһан хонидой 76 процентнь искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ.

Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые, 2000 түхэриг мүнгэн шантайгаар иимэ совхоз, колхоздо барюулха:

Бичурын совхоздо (директорынь нүхэр Юмсунов, главна зоотехнигынь нүхэр Сахарова). Энэ совхоз 100 эхэ хонин бүриһөө 76,2 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Энэ жэлэй эхиндэ бии байһан бүхы эхэ хонидой 27,8 процентыень отондо оруулаа.

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмаев, парторганизациин секретарь нүхэр Санжиев). Энэ колхоз 100 эхэ хонин бүриһөө 81,3 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Энэ жэлэй эхиндэ бии байһан бүхы эхэ хонидой 16,4 процентыень отондо оруулаа.

Республиканска, областной партийна журналнуудай редакторнуудай зүблөөн

Байгша оной мартын 20—22-то республиканска, областной партийна журналай редакторнуудай зүблөөн болоо. Союзна республиканууд дай хэрэгые эрхилдэг КПСС-эй ЦК-гэй пропаганда, агитациин таһаг энэ зүблөө зарлаа.

Марксистко-ленинскэ теориин асуудалнуудай журналда ямараар харуулагдажа байһан тухай «Украинын коммунист» журналай редактор А. Е. Пашкогой элидхэл, партийно-гэгээрэлэй асуудалнуудые журналда харуулха тухай «Ленинэй замаар» (Армени) гэжэ журналай редактор А. Г. Адоянай элидхэл, уласхоорондын байдалые харуулха тухай асуудалаар «Советскэ Латвиин коммунист» журналай редактор К. Г. Толмаджеевэй элидхэл зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшадта иимэ элидхэлнүүд уншагдаа: КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн Б. Н. Пономарев—уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөн тухай; КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай директор Г. Д. Обичкин — марксизм-ленинизмын институдай ажал тухай; «Коммунист» журналай главна редакторай орлогшо А. И. Соболев — «Коммунист» журналда марксистско-ленинскэ теориин асуудалнуудай ямараар харуулагдадаг тухай уншаа.

Москвада гарадаг ехэ ехэ журнал, газетэнүүдэй редакторнууд, мүн бусадшье хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд; номой централъна хэблэлнүүдэй директорнүүд, главна редакторнууд зүблөөндэ хабаадалсаа.

Республиканууд болон областьнуудта гарадаг партийна журналнуудай редакторнууд зүблөөнэй дүүрэхэдэ КПСС-эй ЦК-гэй президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Е. А. Фурцеватай уулзаа.

Журналнуудай редакторнууд редакцинуудаар ябажа, «Правда» газетын, «Коммунист», «Партийна ажабайдал» гэжэ журналнуудай редколлегинүүдэй гэшүүдтэй хөөрэлдөө.

„ТУ-104“ гэжэ самолёт Лондон оробо

«Ту-104» гэжэ турбореактивна самолёт мартын 24-дэ Внуковтахи аэродромһоо Лондон нниидээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Агаарай Гражданска Флодой Главна Управлениин экспертнүүд, инженернүүд, хүдэлмэрилэгшэд самолёдто һуулсажа гараа. Агаарай Гражданска Флодой начальнигай орлогшо Е. М. Белецкий самолёдто һуужа ошогшодые толгойлно.

Москваһаа Лондон хүрэтэр самолёдуудай саг үргэлжэ ябадаг болохын урда тээ советскэ мэргэжэлтэд Лондоной аэропорттой, тэндэ самолёдуудай бууха гуримтай техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэйнь танилсаха юм. Кораблиин командир пилот П. А. Алпатов самолёдые жолоодон гараба. Агаарай Гражданска Флодой реактивна самолёдуудай отрядай командир К. П. Сапелкин лётчигуудые толгойлно.

(ТАСС).

А. Жамбалон

1. ЭРХИМ ХҮНДЭ

Малша бурят—юрын айлда
хүрэхэт,
Магад, хэрэгээ бүтээһээр яарахат.
«Орыт, сай барнит» гээд таниие
Оостой үгөөр эзэн гэртээ урихал.

Айлда хүрөөд, оронгүй ошодог
гурим
Анха урдашье байгаагүйл эндэ.
Арад зоной заншал мэдэхэгүй
зарим
Арсадаг. Энэнь таагүйл эзэн хүндэ...

Та һэшхэлынь тэбшэн, гэртэ
орохот.
Табсан урдатнай табяатай байха.
Малгайгаа абан һууһаар харахат,
Мяха бэшэ, сагаан эдеэ табиха.

Үхибүүн байһанаа һанан-һанан,
Үрмэ зөөхэйһөөнь ама хүрэхэт.
Эндэхи юрын энэ малшанай
Эрхим хүндэнь энэ гээд мэдэхэт.

2. ЗОЛТО БАЙДАЛАЙ ШЭМЭГҮҮД

Үргэн талаараа ябахадаш
Үнгын сэсэгүүд дайралданал.
Дүтэлөөд һайса харахадаш
Дуран зүрхыешни татанал:

Сэбэрхэн Хонхо сэсэгүүд
Сэнхирхэн нюдөөрөө эмнеэд,
Сэхэ урдаһаашни угтана.
Наартай урихан Улаалзай

Налархай зохидоор найгаад,
Нахид дээгүүр дохино.
Сагаахан, шарахан үнгэтэй
Сарюун зулгыхан сэсэгүүд

Тойроод жэгдэрэн ургана,
Тоогүй олоороо һалбарна...
Тэрээндэл олон, сэбэрнүүд
Түрэл нютагайм басагад—

Замдаш ушарһан сэсэгүүд,
Золтой байдалай шэмэгүүд.

Үгэдөө хүрэһэн модошод

Республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинуудта Донбассай суута шахтёр Николай Мамайн үүсхэл үргэнөөр дэлгэржэ байна. Байкальска леспромхозой модо бэлэдхэлэй Безымянный гэжэ пунктын модошод нүхэр Мамайн үүсхэлээр хүдэлмэрилжэ эхилһээр үнинэй.

Пунктын модошод һаяхан болоһон һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, абаһан уялгаяа һайнаар дүүргэбэ. Тус коллектив модо бэлэдхэхэ кварталайнгаа түсэб сүм дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур 2 мянгаһаа дээшэ кубометр модо оронойнгоо ажахыда бэлэглэбэ. Трактористнууд нүхэр Фичигин, Бурков гэгшэд «С-80» маркын тракторaap халаанайнгаа нормоһоо гадуур 25—30 кубометр модо таллуулна. Модо отологшод нүхэр Сорочук, Афанасьев болон бусад үдэр бүхэндэ хоёр нормо дүүргэдэг болонхой.

Безымянный пунктынхид ажалдаа ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө модошодой профсоюзай ЦК-гэй, мүн РСФСР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаа.

Н. Тюрнев.

Эдэбхитэй хонишон

Хэжэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Намжил Гылыков 1957 оной август һарада 450 толгой эмэ хурьгадые тушаажа абаһан юм. Нүхэр Гылыков намарай һэрюундэ хурьгадаа һайнаар бэлшээжэ таргалуулһан, хурьгадайнгаа байра хаһа саг соонь дулаалһан, заһабарилһан байгаа. Тэрэнэй ашаар мүнөө хонидынь хүсэ шадалаа гээнгүй, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо орожо байна.

Дүй дүршэлтэй хонишон Намжил Гылыков хонидтоо шэлбүүһэ, дабһа эдюулнэ, саг соонь уһална. Мүн сабшалан дээрэ 100 тонно һаг шэбхэ гаргаа.

Түл абалгын үедэ үшөө 60 толгой хурьгалха хонидые тушаан абаа һэн. Мүнөө тэдэнэйнь 30 толгой хурьгалаа.

Һаяхан колхозой правлени нүхэр Гылыковэй оролдосотой ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан барюулба.

С. Цыбиков.

КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэ
1958 ондо хүдөө ажахыга

1958 оной мартын 22—23-да Улан-Удэ городто республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, түрүүшүү

☆ ☆

Улам эршэмтэйгээр ажаллахабди

(Партиин Ториин айкомой секретарь нүхэр Марковай үгэһөө)

Марксизм-ленинизмын үзэл сурталые партиимнай ленинскэ ЦК творческоор хэрэглэжэ, ажахымнай хүгжэлтэдэ һаад тойбо татажа байһан, хуушарһан юумэнүүдые саг соонь тодорхойлон усадхажа, шэнэ амжалта, дэбжэлтэ тээшэ Эхэ ороноо дабшуулжа байдагынь февральска Пленумэй тогтоол дээрэһээ элитээр харагдана.

Аймагаймнай колхознигууд, механизаторнууд болон бусад энэ шиидхэбэриие зүбшэн хэлсэжэ, өөһэдынгөө дурадхал, һанамжануудые оруулна. Колхозууднай хамтынгаа суглаан дээрэ тусхай шиидхэбэри гаргаад, трактор, машинануудые абажа байна. Республика соогоо аймагнай ажахынгаа зарим хүгжэлтын талаар гээгдэжэ ябаһан байгаа. Илангаяа һү һаалгаар гээгдэлдэ ороод, үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө оройдоол 962 килограмм һү һааһан байнабди. Энэ жэлдэ нёдондонойхидо орходоо һү һаалгаяа үнеэн бүриһөө 500 литрээр дээшэлүүлхэбди.

Нёдондо 656 центнер гахайн мяха гүрэндэ тушааһан байгаа һаа, энэ жэлдэ гурбаһаа үлүү дахин ехээр тушаахабди.

Аймагаймнай колхозуудай ехэнхи олзо доходынь хонин ажалһаа абтадаг юм. Гэбэшье, үнгэрэгшэ жэлдэ хонидойнгоо тоо толгойе 16 процентээр олошоруулжа, 100 хонин бүриһөө 92 хурьган абтаа һэн. Харин 1958 ондо хонидойнгоо тоо толгойе 42 процентээр олошоруулха зорилго табигдаа. Мүн малай байра дутамагаар баригдадаг байгаа гээшэ. Тиимэ туладань энэ жэлдэ малай байрануудые барижа, 2700 үнеэдые һайнаар түхеэрэгдэһэн, оньһожоруулагдаһан, электрын гэрэлээр хангагданхай байрада байлгадаг болохобди.

Малай үбһэ тэжээл бэлдэхэ талаар горьтой дутагдалнууд бии. Тэрэшэлэн кукуруза тариха агротехникэ һайса шудалангүй, энэ ургамалда хайша хэрэгээр хандаһанһаа колхозууднай тон бага ургаса абана. Тиигээдшье манай эрхэ байдалда таарахагүй үрэһэн баруун областьнуудһаа асарагдадаг. Манай һанахада, кукурузын үрэһэ Алтайһаа асаржа хэрэглэбэл зохистой һэн ха. Гадна эрдэмтэднай үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ хабаадалсанагүй шахуу. Тиимэһээ малаймнай тэжээл олон янзын бэшэ байһаар.

Энэ жэлдэ ехэ ургаса үгэдэг шара будаа тариха ушартай болонобди. Энэ ургамалые һайнаар ургуулхын тулада бодото хэмжээ саг соонь абаха байнабди.

Манай һанахада, республикын аймагуудай хүдөө ажахые тусгаарлан хубаарилжа, нэгэ гол һалбаритай болгобол таарамжатай байгаа.

Абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула ториинхид урда урдынхиһаа бүри эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллахаар зоригжонхой.

Сабшалангаа һайса уһалдаг, үтэгжүүлдэг болоё

(Хориин «Улаан Одон» колхозой луговод Ендыповэй үгэһөө)

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн айхабтар түүхэтэ үедэ үнгэржэ байна. Ушарынь манай арад түмэн Коммунистическэ партиингаа ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын хойноһоо тэмсэжэ байна бшуу. Машина техникые колхозуудта худалдаха гэһэн шиидхэбэриие манай колхознигууд угаа ехээр һайшаагаа.

Бидэнэр энэ суглаан дээрээ партиингаа түүхэтэ тогтоолые хайшан гэжэ һайнаар бэелүүлхэ тухай хөөрэлдэхэ, саашадаа ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлахын түлөө оролдохо болонобди. Би табадахи жэлээ колхоздоо луговодоор хүдэлжэ байнаб. Тиихэ зуураа, ниитынгээ адуу малые үбһэ тэжээлээр хангахын хойноһоо эсэшэ сусашагүйгөөр оролдонобди. Теэд, һайн үрэ үшөөл гаранагүй. Нэгэ жэл үбһэнэй һайнаар ургахада зелёнко муугаар гарадаг, үгышье һаа зелёнкын һайнаар ургахада үбһэнэй ургаса муу байдаг. Энэмнай юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, бидэнэр газараа һайса уһалжа шаданагүйбди. МТС-эй лугомелиоративна отрядууд мууса хүдэлнэ. Тэдэнэр хүсэтэ машинаар канава, һубаг ниишэ тиишэнь гүнзэгыгөөр татажархёод лэ ябашадаг. Һүүлээрнь бидэнэр хүрзэ барижа, тэрэниинь заһаха баатай болодогбди. Тиигэһээр байтарнай үдэр саг үнгэржэ, газараа уһалангүй үлэшэнэбди. Энэ хүдэлмэриие ударидаха мэргэжэлтэй һайн мелиораторнууд ябадаггүй, уһалууриин канавануудые татаха тушаа мүртэй хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Манай колхоз 1325 гектар сабшалантай, тэрэнэймнай 922 гектарынь уһалжа болоһоор юм. Сабшалангай энэ газар дээрэ 6 луговод хүдэлдэг. Тэдэнэр намартаа, үбэлдөө уһалууриингаа системэнүүдые бэлэдхээд, дулаархые хүлеэжэ байнхай. Мүнөө жэл манай колхозой тариан ажал дээрэ хүдэлдэг хүнүүд, механизаторнууд, малшад бүхы хүсэ шадалаа хамтаруулжа, ниитынгээ адуу малда хүсэд хүрэхэ элдэб зүйлэй тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ хэлсээд байнабди. Илангаяа мүнөө үедэ колхозууд өөһэдын трактортай болоходоо энэ зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхэжэ шадаха байна. Тиигэжэ манай колхозой гэшүүд энэ жэлдэ уһалагдадаг сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 12 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ, хамтадаа 10 мянга гаран центнер үбһэ абаха гэжэ шиидэв. Тиигэбэл колхозойнгоо адуу малые үбһөөр хүсэд хангажа шадаха байнабди.

Һайн шанартай үбһэнэй хажуугаар кукурузын болон тэжээлэй бусад ургамалнуудаар хэгдэһэн шэмэтэ силосэй хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. Энээн тушаа нүхэр Филиппов элидхэл соогоо тон зүб хэлэһэн байна. Манай колхоз энэ жэл 300 гектар тарялангай газарые уһалха зорилготой. Тэрэнэйнгээ 100 гектар дээрэ кукуруза тарихабди. Энэ газараа уһалхын тула Шүбэгын канавые һайса заһабарилха хэрэгтэй. Манай аймагай колхозой хүтэлбэрилэгшэд тарялан, сабшалангые уһалха хэрэгтэ анхарал ехээр табиха ушартай.

Колхозууд трактор, машинаар олон боложо, тэрээндээ гараж, мастерской, сарай бариха болоно. Тиимэһээ барилгын зүйлнүүд, шифер, хадааһан ехээр хэрэгтэй болохо байна. Теэд эдэ зүйлнүүдые олохонь бэрхэтэй. Хүдөө ажахын министерство энэ ушарые анхаралдаа абажа, манда бодото туһаламжа хүргэхэ бээз гэжэ найданаб.

Хонин бүриһөө 5 килограмм нооһо хайшалхаб

(Курумканай К. Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Надмитовагай үгэһөө)

Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Филипповэй элидхэл шагнажа, нилээд һонин шэнэ юумые мэдэжэ, ойлгожо абаабди.

Манай республикада хонини үсхэбэрилхэдэ таатай зохид гэжэ парти, правительствомнайшье заана гээшэ. Тиимэһээ бидэнэр, хонишод, бүхы оролдолгоёо гаргажа, хүсэ зөөри багаар гаргашалжа, нооһо ехээр абахын хойноһоо оролдохо ёһотойбди.

Иимэ зорилго удаа табижа, манай отарын 3 хонишод эбтэй һайнаар хүдэлжэ, нёдондо хонин бүриһөө 3 килограмм 950 грамм нооһо абаха түсэбтэй байгаа һаа, жэлэй эсэстэ 4 килограмм 700 грамм нооһо хайшалһан байна. Эрье хонидоо гүрэндэ тушаахадамнай тус бүриин шэгнүүр 58 килограмм болоо һэн.

Мүнөө жэл манай отарада 1220 хонин байна. Эдэ хонидоо гол түлэб бэлшээжэ, үбһэ тэжээл биратай гаргашалангүй ондо оруулжа байнабди. Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө 5 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха гэһэн түсэбөө арга бэшэ дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хүсэлэн бии. Мүн энэ үргэн суглаан дээрэ хабаадажа байһан нухэдтэ хараалһан түсэбөө, абаһан уялгаяа бүри мүһэн дүүргэхыень хүсэнэб.

☆ ☆ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Закаменай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон **Д. Ч. Доржиева**, Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон **Э. Ц. Надмитова**, Ахын аймагай «Улаан Аха» колхозой хонишон **һ. Х. Мунконова**, мүн энэ аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшан **У. Д. Галсанова** гэгшэд хөөрэлдэжэ байна. **А. Мантасвай** фото.

Сахарай свёкло тарихада олзотой

(Бичурын Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Митыповэй үгэһөө)

Сахарай свёкло манай эндэ һаянай таригдажа байһан шэнэ ургамал болоно. Тиимэ туладань зарим колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ ургамалые тарихаяа маргадаг байна. Үнэндөө сахарай свёкло манай эндэ һайнаар ургаха аргатай байна бшуу. Тиигээдшье республика дотороо сахарай нэгэ заводтой аад, тэрэнээ свёклоор хүсэд хангажа шададаггүй байһамнай муу.

Манай колхозойхид үнгэрэгшэ жэлдэ ехэхэн газарта сахарай свёкло тарижа, гектар бүриһөө 105 центнер ургаса абаа һэн. Зүгөөр уһалагдадаг, үрэжэлтэй газарта агротехническэ заабари наринаар сахяад, ургажа байха үедэнь оролдосотой һайнаар харууһалаад байбал, гектар бүриһөө лаб 200—270 центнер абтадаг байна. Нютагай үтэгжүүлгые минеральна үтэгжүүлгэтэй холижо свёклын полиие бүри үрэжэлтэй ургасатай болгохо арга бии гээшэ. Бидэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ 11 мянган центнер свёкло Бичурын сахарай заводто тушаагаад, колхоздоо мүнгэн олзо горьтойгоор оруулһан, мүн 200 килограмм сахар заводһоо абаһан байнабди.

Сахарай свёкло һайнаар ургуулха, үндэр баян ургаса бага гаргашатайгаар абахын тулада ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха зорилго табяабди. Мүнөө свёклын ургаса хуряаха тусхай комбайн болон бусад хэрэгтэй машина, зэмсэгүүдые худалдан абаад байнабди.

Энэ жэлдэ свёклынгоо тарилгын талмайе үргэдхэжэ, гектар бүриһөө дунда зэргээр 150 центнер ургаса абаха, мүн свёкло таридаг түрүү звеногойхиднай гектар бүриһөө 250 центнер ургаса абахаар хараална. Тиигэжэ манай колхоз энэ жэлдэ 18 мянган центнер свёкло сахарай заводто тушааха болонобди.

Энэ зүблөөндэ хабаадажа байгаа хүдөө ажахын түрүүшүүлые, хүршэ колхозойхидоо манай эндэ шэнэ ургамал— болохо сахарай свёклые ехээр таридаг болоёл гэжэ уряалха байнаб. Бидэнэр өөһэдөө машина, зэмсэгүүдтэй болоод байхадаа, тэдэнээ бүтээсэтэй, ашагтайгаар хэрэглэжэ, үндэр баян ургаса абаха дүүрэн аргатайбди.

Үбгэд, хүгшэдшье миин байхагүй

(Яруунын К. Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговод Цыбеновэй үгэһөө)

Коммунистическэ партиимнай Центральна Комитет жэлһээ жэл бүри хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ талаар шэнэ шэнэ асуудалнуудые арад түмэнэйнгөө урда табина. Партиингаа түүхэтэ тогтоолнуудые бэелүүлжэ, ажал хүдэлмэреэ жэлһээ жэлдэ һайжаруулжа байнабди. Би гурбадахяа республикынгаа түб хото Улан-Удэдэ ерэжэ, суглаан, зүблөөндэ хабаадажа байнаб. Теэд, ерэхэл бүреэ хаа хаанагүй туйлагдажа байһан амжалтанууд тухай дуулажа баярланаб.

Манай Яруунын аймаг республика соогоо дундууршаг ябана хэбэртэй. Аймагай колхозуудай мал ажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ тэжээл дуталдадаг. Би хори гаран жэлэй туршада колхоздоо луговодоор хүдэлжэ байнаб. Энэ үе соогоо үбһэ ногооной баян ургаса туйлаһаншье байнаб. Үнгэрһэн жэлдэ уһалагдадаг сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 40 гаран центнер үбһэ абаа һэмди.

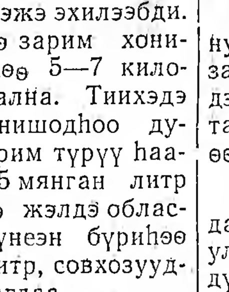
Би мүнөө 70 гаража ябанаб. Тиигэбэшье хамтынгаа мал ажалые хүгжөөлсэхэ, элбэг дэлбэг тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэнь түрэл колхоздоо туһалха хүсэлэнтэйб. Хэрбээ оролдолго хэшээл гаргаад, сабшалангые һайнаар уһалаад, наг шэбхээр үтэгжүүлээд байгаа юм һаа, заахан газарһаа ехэ үбһэ ногоо абажа болохо бшуу даа. Тиимэһээ энэ хэрэгэй түлөө үбгэн залуугүй оролдохо ёһотойбди. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд илангаяа үбһэ хуряалгын яаралтай сагта хүнүүдээ зүбөөр эмхидхэжэ. тэрэ хүдэлмэриие саг соонь, шанар һайнтайгаар ябуулха уялгатай.

Түрэл партиингаа табиһан ехэ зорилгонуудые түргэнөөр бэелүүлжэ, орон дотороо коммунизм байгуулха хэрэгтэ үбгэд хүгшэдэйшье хабаадалсажа, үри бэедээ туһалалсаха байһаниинь лабтай.

Ставропольска хизаарые хүсэхын түлөө тэмсэнэбди

(Читын облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Смирновой үгэһөө)

Түрүүндэө Забайкалида промышленность болон хүдөө ажахы урагшатайгаар хүгжөөгдэдэггүй, эндэхи завод, фабрика, колхоз, совхозууд хамагай һүүлдэ шэргүүлдэжэ ябадаг һэн. Теэд парти, правительствомнай Забайкалиие Эхэ оронойнгоо һалбарита нютагуудай нэгэн болгохын тула һай һайн хэмжээ-ябуулгануудые абаа, абажашье байна. Тэрэнэй ашаар манай Читын область, танайшье Бурят-Монголой республика үдэрһөө үдэртэ улам бүри һалбаран хүгжэжэ байна.

Һүүлэй хэдэн жэл соо Читын областьдо илангаяа хонин ажал ехээр хүгжөөгдөө. 2—3 жэлэй саада тээ хонин һүрэгөө мүртэйгөөр олошоруулжа шададаггүй, залуу түлнүүдые олоор үхүүлжэрхидэг байгаабди. Энэ дутагдалаа усадхахын тула түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хонишодойнгоо дунда үргэнөөр тараажа, хонин ажалаа бүхы талаһаань һэргээжэ эхилээбди. Тэрэнэй ашаар мүнөө зарим хонишоднай хонин бүриһөө 5—7 килограмм нооһо хайшална. Тиихэдэ һаалишаднайшье хонишодһоо дутуугүй ажаллана. Зарим түрүү һаалишад үнеэн бүриһөө 5 мянган литр һү һаана. Үнгэрэгшэ жэлдэ областиин колхозуудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1308 литр, совхозуудта 1713 литр һүн һаагдаа.

Областиин түрүү хонишод Социалистическэ Ажалай Геройнууд Базар Баянов, Дмитрий Мирсанов, Бальжима Доржиева болон бусад суута ажалаараа нютагаа омогорхуулна.

Малайнгаа олошорхотой хамта тарян ажалаа бүри хүгжөөхын түлөө тэмсэжэ байнабди. Зүб севооборот хэрэглэжэ, тарилга хэхэдэ ехэл һайн. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ манай область тарилгын севооборотые үргэнөөр хэрэглэжэ, парай газарта ехэнхи тарилгаяа хэхэнь.

Областиимнай хүдэлмэришэд, таряашад хүршэ Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай маанадтай, мүрысэхэ зуураа, хүгжэлтын замаар дабшажа байхадань урматай баяртай байдаг. Суутай завод, фабрикадатнай, колхоз, совхозуудтатнай ажалша бэрхэ, бэлигтэй хүнүүд олон. Жэшээлхэдэ, Эхэ орон соогуураа суурхажа байдаг бэлигтэй артистнууд Һасаран Ленховоин, Лариса Сахьянова болон бусадаартнай бидэнэршье омогорходогбди. Бурят зоной суурхахатай хамта республикатнайшье нэрэтэй хүндэтэй болонол.

КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолые областиин механизаторнууд, колхознигууд халуунаар дэмжэжэ байна. Колхознигууднай таанартал адли газар тарялангаа өөһэдөө мэдээд эрхилдэг болохонь.

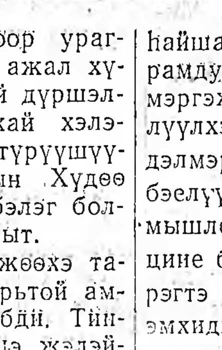
Бурят-Монголой ажалшад саашадаа социалистическэ мүрысөөгөө улам эршэмтэйгээр ябуулжа, дүй дүршэлөө андалдан ажаллаял. Таанартаяа мүрысэхэтэеэ хамта манай область хонин ажалаар гүрэн соогоо суутай Ставропольска хизаарые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхын түлөө тэмсэжэ байна. Таанар мүрысөөнэйнгөө дүлэн соогуур бидэнэрээ хүсэгты. Бидэнэршье улам урагшаа зорихобди.

Мүрысөөнэй дүлэн улам үргэнөөр бадараг лэ

(Якутска АССР-эй делегациие толгойлогшо нүхэр Захаровай үгэһөө)

Республикынгаа түрүүшүүлэй энэ үндэр дээдэ суглаанда бидэнэрые уриһандатнай туйлай ехэ баясхалан үнэн зүрхэнһөө хүргэнэбди.

Манай Якутска АССР-эй делегаци республикадатнай түрүүшынхеэ бэшэ, хоёрдохёо айлшалан ерэжэ байна. Энэ хадаа ехэ һайшаалтай, баярламаар ушар гээшэ. Ахадүү яхад, бурят-монгол арад зон үни сагһаа хойшо холбоо харилсаатай байһан түүхэтэй. Манай арадуудай соёл культурын болон экономическа хүгжэлтэдэ нэгэн үндэһэтэй адли зүйлнүүд олон гээшэ. Бурят арад зон мэтэл манай яхад арад Октябриин революциин аша туһаар урдынхида орходоо танигдашагүйгөөр хүгжөө, промышленность, хүдөө ажахыгаа горьтойгоор урагшань дабшуулаа. Манай ажал хүдэлмэридэ зарим тэды дүй дүршэлшье байха юм. Тэдээн тухай хэлэһэн манай эрдэмтэдэй, түрүүшүүлэй номуудые республикын Хүдөө ажахын министерстводэ бэлэг болгон барихыемни зүбшөөгыт.

Бидэнэр ажахыгаа хүгжөөхэ талаар ойрын жэлнүүдтэ горьтой амжалта туйлаха түсэбтэйбди. Тиигэжэ энэ жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо бүри ехээр промышленнашье, хүдөө ажахыншье продукци абадаг болохомнай. Бидэ хоёр хүршэнэрэй байгаалиин эрхэ байдал хоёр ондоо гээшэ даа. Тиимэ туланъ ажалаймнай зарим дүнгүүд ондо ондоо байха бшуу. Манай делегациин нютагһаа гаража ерэхэдэ 40-өөд градус хүйтэн байгаа һэн, харин танай республикада ерэхэдэ урин дулаан хабарай саг ерэжэ байгаа ха юм. Гэбэшье, бидэнэр хоорондоо мүрысэжэ, дүй дүршэлөө ходо андалдажа, айлшалалсажа байха ушартайбди.

«Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Центральна Комитедэй түүхэтэ шиидхэбэриие манай ажалшад гүнзэгыгөөр шудалжа, политическэ, ажахын дэбжэлтын оршон байдалда һайшаан дэмжээ. Энээнтэй дашарамдуулан бидэнэр хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргые улам дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэнхэйбди. Энэ хүдэлмэриие амжалтатай һайнаар бэелүүлжэ шадаад байхадаал промышленна, хүдөө ажахын продукциие бүри ехээр абадаг болохо хэрэгтэ бүхы ажалшадаа элсүүлжэ, эмхидхэжэ шадаха болонобди.

Гадна газар тарялангые эрхилхэ ябадалые улам гүримшүүлхэ, һайжаруулха зорилго табинабди.

…үүхэтэ тогтоолые түргөөр бэелүүлэн, …хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалта туйлая!

…блөөн болоо. Тэрэ зүблөөндэ хабаадагшадай хэлэһэн үгэнүүдһээ доро толилогдобо.

…укурузын баян ургаса абажа болохо

(…байкальска «Заветы Ильича» …хозой агроном Мосуновай үгэһөө)

…рят-Монголой зарим нютагууд… кукуруза тариһанай хэрэггүй» … зарим хүнүүд хэлэдэг байна. …оһон зугаань тон буруу. …рузын хойноһоо һайнаар харуу…, газарыень зүбөөр элдүүри… байбал, үндэр ургаса заатагүй …дахa бшуу. Жэшээлхэдэ, ма… «Заветы Ильича» колхоздо 1955 …о хойшо кукуруза таригдажа … һэн. Түрүүшын жэлдэ бира… ургаса хуряагдаагүй. Шалта… хадаа манайхин кукуру… үрэһые нютагайнгаа эрхэ …алда тааруулангүй, муугаар …рилэгдэһэн газарта тариһан …а.

…то жэлынь кукурузын эшэ …а ургуулжа, элбэгээр хуряа… боломжоео һайнаар хэрэг… тула нилээд хүдэлмэри хээ… Тиигэжэ үнгэрһэн жэлдэ ку… һайнаар элдүүрилэгдэһэн, … газарта үргэн рядтайгаар … һэмди. Энэмнай квадратно… аргаар тарихаһаа һураг… Ургасаншье һайн байшоо. … дарахада хэрэгтэй кукуру… эшэ набшаһа элбэгээр ургуул… үргэн рядтайгаар, кукуру… ургасаг абаха гээ һаа квадрат… аргаар тарилга хэхэдэ … гэжэ тобшолол хээбди. Теэд … энэшье бэшэ. Мүн зарим га… гектар бүридэ 30 килограмм … үрэһэ тариһан байгаабди. …мнай элбэг эшэ набшаһан … һэн. Кукурузынгаа тал… гектар бүриһөө дунда зэргээр … центнер, зарим газарһаа 600 … эшэ набшаһа хуряагаа… Гадна кукурузымнай эшэнь 2,5 … хүрэтэр ургаа һэн. Баян урга… хуряажа, силос ехээр дараһанай… ашаар колхозоймнай малшье … таргаар ондо орожо байна. …байкальска аймагта кукуруза …гүй, хүсэ зөөри хии талаар … лэ гар хооһон үлэшэнэбди … байгаад хэлсэдэг хүнүүдэй … бодол буруу һүрөө. Саашa… малайнгаа тоо толгойн олошор… хамта силос дараха ургама… бүри ехээр тариха болонобди. … гектар бүридэ 45—50 ки… кукурузын үрэһэ тарихада … һайн гэжэ һананаб.

…луушуул, үшөө ехэ амжалта туйлаел

(…ЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Дамбаевай үгэһөө)

…лэй жэлнүүдтэ республикы… залуушуул, комсомолшууд … ажал дээрэ хүдэлхэеэ олоороо … байна. Тэдэнэрэй зарима… эхынэртэеэ хамта, мүн … даагаад, һаалишад, … ажалаа һайн дүнгүү… Мүнөө республика… «8-е Мартын» … 7000 гаран залуушуул, тэ… 550 литр … 4000 гаран комсомол… ажал дээрэ ажаллажа … һүүлэй һаранууд … пар… халуунаар дэмжэжэ … залуушуул колхоз, сов… хонин ажал хүгжөөхэеэ…

… ажахые бүри саашадань … тула хубитаяа оруу… залуушуулнай … 1956 онд… 808 литр… предприятиинууд… Нэн түрүү… байна шамбай … залуушуулнай … колхозо совхозуудые шефтэ… завод, фабрикануудай ком… «Колхозно байгуулал… хүгжөөхэ, машинно-тракторна станциинуудые хубилга… КПСС-эй ЦК-гэй фев… Пленумэй тогтоолые һайн… колхозуудай ма… техникэеэ худалдан абажа, … тарялангаа … хэрэгтэнь саг үргэлжэ ту… гэжэ залуу хүдэл… мэдүүлнэ.

… 461 … тарилга ойртоо. Үндэр … ургаса хуряахын тула залуу … шадалдаараа оролдожо бай… Тэдэнэр … полинууд дээрээ … Фермэ … ойлдэһэн … зүбшэхэ, үнгэ… мэри оны … аар. Зар… харуул… хайша … ытын дүт… бүри д… һаад т… һургашадай үбһэ тэжээл … тарья хурялгада … усадхан хабаадаха … хад хэлэ… Лени… Читын областиин, Яха… АССР-эй залуушуултай мүр… байхадаа ажал хүдэлмэрээ … бүтээсэтэй болгохо, туйлаһан … залуушуул урам арьбадхахань лаб… [illegible]

Түрэл бурят арадтаа мэндэеэ асараабди

(Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын Бурят-Монголой Национальна округой окружкомой секретарь нүхэр Болдоновой үгэһөө)

Республикын худөө ажахын түрүүшүүлэй энэ ехэ зүблөөндэ хабаадахыемнай уриһандатнай бидэнэр, делегациин гэшүүд, хэлэшэгүй ехэ баяртайбди. Нүхэдүүд, Усть-Ордын Бурят-Монголой национальна округой ажалшадһаа, худөө ажахын түрүүшүүлһээ таанадтаа мэндые хүргэхыемни зүбшөөгыт. Манай хараһаар байтар Бурят-Монголнай соёл культурынгаа, ажахынгаа талаар түргэнөөр хүгжэжэ, танигдашагүй һайхан боложо байна. Илангаяа хонин ажахые эндэ эрхилхэдэ таатай байна гээшэ. Республикын түрүү колхозууд тэдэнэй эрхим хонишод хонин ажалаа хүгжөөхэ талаар горьтой амжалта туйлаа. Хонидые. жэлдээ 2 түрүүлжэ, хэнзэлүүлжэ, тэдэнэй тоо толгойе ойрын жэлнүүдтэ түргөөр олошоруулжа, ноохо абалгые ехээр дээшэлүүлэн, хонин ажалһаа бүри ехэ олзо доход абадаг болохо тухай хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байһаниинь һайшаалтай.

Мүн манайшье округой ажалшад зарим тэды амжалта ажалдаа туйлаа гээшэ. Шэнэ, боро газар горьтойгоор ашаглагдаа. Урдынхида орходоо 40 процентээр ехэ ороохо таряа абаабди. Гэхэтэй хамта, ороохо тарянай үндэр ургаса абахын зорилгоор горьтой хэмжээ-ябуулганууд мүнөө бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Таряалангаа агротехническэ заабариин ёһоор, хаһа саг соонь элдүүрилжэ, ургасынь хойноһоо һайнаар харууһалбал, колхозник бүхэнэй харюусалгые ехээр дээшэлүүлжэ, тэдэниие материальна талаар урмашуулан ажаллабал, энэ табиһан зорилгоео амжалтатайгаар дүүргэхэмнай лабтай.

Манай һаалишад һү һаалгые дээшэлүүлхэ талаар горьтой амжалта туйлаа. 1958 ондо бүхы зохихо хэмжээ абажа, һү һаалгаар округоо Сибирьтэ түрүү зэргэдэ гаргаха һанаатайбди. Энэ хадаа малдаа элбэг хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлдээд, һаалишад, малшадые зүбөөр эмхидхэн элсүүлээд байбал, бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ болохо байна бшуу. Һаалишаднай һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ талаар шэнэ уялгануудые абажа, улам эршэ хүсэтэй, оролдосотойгоор ажаллажа эхилээ гээшэ. Округойнгоо 800 үнеэдэй тус бүриһөө 3 мянган килограмм һү һааха зорилго табинабди.

Бидэнэр туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, дутагдалнуудаа хаһа саг соонь усадхан, ажалдаа шэнэ, ехэ амжалта саашадаа туйлаха гэжэ шиидэнхэйбди.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ туһаламжа хэрэгтэй

(Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Марзаевай үгэһөө)

Һүүлэй жэлнүүдтэ худөө ажахые хүгжөөхэ тушаа парти, правительствынгаа абаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, манайшье тэндэхи колхозууд нилээд һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһан байна. Манай «Коммунизм» колхозой ажахын гол һалбаринь мал ажал юм. Эдэ жэлнүүдтэ адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, мяха, һү хараа байса ехээр абадаг болообди. 1953 онтой сасуулбал нёдондо хоёр дахин ехэ мяхан, 1,5 дахин ехэ ноохон абтаһан байха юм. Хэрбээ дүрбэн жэлэй урда тээ колхоздомнай нарин ноохотой нэгэшье хонин байгаагүй һаа, мүнөө үедэ бүхы хонидоймнай гурбанайнь нэгэ хуби нарин ноохотой болонхой. Шадамар бэрхэ хонишод олон.

Мүн энэ үедэ һү һаалга 2,5 дахин дээшэлээ. Манай түрүү һаалишад нүхэд Базарова, Убашеева, Жужаев болон бусад социалистическэ мүрысөөндэ илажа гараа. Мүнөө жэл үнеэдһээ [illegible] һү һааха уялгатайбди.

Эдлүүриин газараар тиимэ һайн бэшэшье һаа, һүүлэй жэлнүүдтэ ороохо таряа, тэжээлэй культуранууды нилээдгүй ехээр таридаг болоод байнабди. Саашадаашье тарилгынгаа талмайе үргэдхэхэ хэрэгтэй.

Манай колхоздо агроном болон бусад мэргэжэлтэд байхагүй. Тиимэһээ республикын Худөө ажахын министерствын мэргэжэлтэд ябажа, ажахыемнай шэнжэлэн харалсадаг, зүб һайн заабари үгэдэг һаань, зохистой байха. Тэдэ, һүүлэй гурбан жэлэй туршада манай колхоздо Министерствын оройн нэгэ мэргэжэлтэ, нүхэр Михайлов ерээд, фермэ, гүүртэ дэргүүрэмнай ябашьегүй центрэмнай хоноод лэ яаралтайгаар бусашоо һэн. Иигэжэ яаралтайгаар халта мүлтэ дайрадаг мэргэжэлтэдһээ хэрэгтэй зүбшөөл абахань бэрхэтэй.

Манай колхозой гэшүүд бүхы совет арадтаяа хамта КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолые, нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисые зүбшэн хэлсэжэ, бүри мүһэн дэмжэбэ. Мүнөө жэл манай колхоз гурэнһөө нэгэ «ДТ-54» трактор худалдажа абаха гэжэ шиидээ. Энэ трактораар газар хахалхаһаа гадна, таряалангай газарые модо бургааһанһаа сэбэрлэхэ, барилгын модо зөөхэ болонобди. Тиимэһээ трактор, машинануудаа хүдэлгэхэ мэргэжэлтэй хүнүүдые һургаха, тэрэнээ хадагалха гараж бариха гэжэ шиидээбди. Мүн аймаг дотор трактор, машинануудые заһабарилха нэгэ мастерской бии болгоо һаа зүйтэй гэжэ һананаб. Тэдэ техникэдэ хэрэгтэй частьнуудые, түлишые наймаанай зургаануудаар дамжуулан манда хүргэбэл дээрэ ха.

Колхозой ажахын хүгжэхэ бүри, машина техникын олошорхо тудам артелиин ажахые хүтэлбэрилхэдэ мэргэжэл ехэ хэрэгтэй болоно. Ушар иимэһээ колхозой хүтэлбэрилэгшэдые һургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ, тусхай курсануудые нээхэ шухала гэжэ һананаб.

Гадна, манай аймагай колхозууд газараа эхэнхидээ морёор хахалдаг гээшэ. Мүн колхозуудай хүдэлмэри бүхыдөө тооной мориной хүсөөр хэгдэнэ. Тиимэһээ хомуд тоног, эмээл, тохом хэхэ һэеы ехээр хэрэгтэй болодог. Мүн морин плуг, сеялкэ мааһадта арга бэшэ хэрэгтэй. Теэд, эдэ бүхы хэрэгсэлнүүдые нютагайшье, мүн республикынье промышленна предприятинуудай бүтээдэггүй дээрэһээ, тэрээгээр саг үргэлжэ дуталдажа байдагбди. Энээн тушаа республикын Худөө ажахын министерство һаналаа табиха бээз гэжэ найданаб.

Хони үсхэбэрилхэдэ олзотой

(Курумканай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригадир Харгановай үгэһөө)

Худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй энэ суглаанда хүршэ Читын болон Эрхүүгэй областьнуудай, Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэдэй ерэһэндэнь ехэ баяр хүргэхэ байнаб. Энэ зүблөөндэ хабаадагшад партиин ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолые нэгэн дуугаар дэмжэхэ бээз гэжэ һананаб.

Республикын эгээн хойто захада оршодог манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ ажахыдаа, илангаяа хони үсхэбэрилгэдөө нилээд амжалтануудые туйлаа. Нёдондо 18 мянган хонидойнгоо тус бүриһөө 3,4 килограмм ноохо абажа, гүрэндөө 570 центнер һайн шанартай ноохо тушаагаабди.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолой үндэһөөр гүрэнһөө техникэ худалдажа абаад, хүдэлмэреэ бүри һайжаруулжа, худөө ажахын продуктнуудые улам ехээр абадаг болохомнай дамжаггүй. Гүрэнһөө абаһан трактор, машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гээшэ манай гол зорилго болоно. Хэрбээ үнгэрһэн жэлдэ 4 миллион гаран түхэриг олзо доход оруулжа, ажалта үдэр бүридөө 9 түхэриг мүнгөөр хубааһан байгаа һаа, саашадаа энээнээ бүри дээшэлүүлхэ зорилготойбди.

Манай гүрэн Америкын Холбоото Штадуудтай мүрысэжэ байна. Энэ мүрысөөндэ илан гарахын түлөө манай ороной худөө ажахын, мүн промышленностиин хүдэлмэришэн бүхэн оролдожо байна. Энэ тэмсэлдэ бидэшье өөһэдынгөө хубитые оруулхабди.

Нёдондо сагай уларил муу, үбһэ ногооной, тарянай ургаса бирагүй байжа, адуу малда тэжээл багаар бэлэдхэгдэһэн байгаа. Тиигэбэшье һаань, манай хонишодой оролдосотойгоор ажаллаһан дээрэһээ шэнэ түл үхэл гаргүйгөөр абтажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Мүнөө үедэ бүхы абтаха хурьгадаймнай 80 процентнь абтаа. Тэрэ тоодо манай комплексно бригадын 2700 эхэ хониһоо 2200 хурьган мартын 1 хүрэтэр абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Энэ жэлдэ манай хонишод хонин бүриһөө 4 килограмм ноохо хайшалжа, гүрэндөө 800 центнерһээ бага бэшэ ноохо тушааха уялга абанхай.

Ажахын тоосоо үргэнөөр нэбтэрүүлэе

(Түнхэнэй аймагай «Заря» колхозой түрүүлэгшэ Шафировай үгэһөө)

Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй түүхэтэ тогтоолой гараад байхада колхозой абадаг продукциин үнэ сэнгые химдаруулха гээшэ артелиин экономикые бэхижүүлхэ гол шухала асуудал болоно. Колхоздо ямаршье хиналтагүйгөөр мэшээг, тулам, хүрзэ, ведро гэхэ мэтые гаргашалжа, ниитынгээ ажахын хэды ехэ мүнгэ зөөрие үринэ гээшэбиинбди. Хэрбээ бригада бүхэндэ элдэб хэрэгсэлдэ гаргашалха мүнгэ зөөрие, ажалта үдэрые жэлэй эхиндэ тодорхойлжо, тэрэниие хэр зэргээр баримталһаниинь харалсажа, колхознигуудай ажалта үдэрэй түлбэрие гаргаха шухала болоод байна.

Мүнөө үедэ ороохо таряа, һү, мяха, овощь болон хартаабха ехээр абахын түлөө оролдохынгоо хажуугаар, тэрээндэ хүсэ зөөри багаар гаргашалхын хойноһоо тэмсэхэ ёһотойбди. Энээн тушаа манай «Заря» колхоз 1957 ондо зарим тэды хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлһэн байха юм. Тэрэнэй ашаар комплексно 3 бригадынгаа абаһан продукциие амяар амярынь тооложо, гаргашыень тус тустань тодорхойлжо, бригада бригадын гэшүүдэй ажалта үдэртэ ондо ондоо түлбэри хүртээһэн байнабди. Үнгэрһэн жэлдэ урда жэлэйхиһээ хараа байса продукциимнай өөрынь үнэ сэн доошолоо.

Гэхэ зуура, автомашина болон мори унаа хэрэглэхэ ябадалые ажахын тоосоондо үшөөл оруулжа шадаагүйбди. Мүнөө колхоздоо трактор, машинаар олон болоод байхадаа тэрэниие ажахын тоосоондо абаха хэрэгтэй.

Колхоздо саашадаа ажахын тоосоо нэбтэрүүлхын тула мэргэжэлтэй экономистнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэй болоод байна. Колхоздо, бригада, фермэ бүхэндэ ажахын тоосоо бэелүүлжэ шадаа һаа, колхозниг уудай ажалай журам дээшэлхэ, тэдэнэр ниитын зөөри хэрэгсэлнүүдые гамнаха, бригадирнууд ажалта үдэр гамтайгаар гаргашалдаг болохо бшуу.

1 миллион 100 мянган түхэригэй техникэ абаабди

(Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Нимаевай үгэһөө)

Бидэнэр мүнөө хүгжэлтын шэнэ шатада ороод ябанабди. МТС-үүд үүргээ дүүргэжэ, колхозууд машина техникэеэ өөһэдтөө худалдажа абаад, бэеэ даагаад ажаллаха бүхы арга боломжотой болоо. Урдань манай газар таряаланда үсөөхэн колхознигууд ябадаг байгаа гээшэ. Тиихэдэ бүхы гол хүдэлмэриемнай МТС-эй хүдэлмэришэд, механизаторнууд хэдэг байһан юм. Мүнөө бидэнэр өөһэдөө техникэеэ даажа абаад, ороохо таряа ургуулха болобобди. Энэ хадаа колхозуудай хэлэшэгүй ехээр хүгжэһэниие, социалистическэ худөө ажахын булюу һайн байһыень элитээр гэршэлнэ.

Бидэ мүнөө 1 миллион 100 мянган түхэригэй машина зэмсэгүүдые тушаажа абаад, түлөөһыень хоёр жэлэй туршада оруулха гэжэ шиидээбди.

МТС-эймнай мэргэжэлтэд, механизаторнууд олоороо колхоздо орожо, ниитын ажахын хүгжэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар бэлэн байһанаа мэдүүлбэ. Бидэнэр абаһан техникэеэ бүтээсэтэй һайнаар, зүбөөр ашаглажа шадаха мэргэжэлтэдтэй, дүй дүршэл ехэтэй механизаторнуудтай болообди. Урдань 3 комплексно бригадатай байһанаа, мүнөө 3 тракторна-комплексно бригада эмхидхээбди. Бригадирнуудаар оньһото техникын нюусые һайса мэдэхэ, ажал хүдэлмэриин ехэ дүршэлтэй хүнүүд табигдахань.

Һүүлэй жэлнүүдтэ уһалууриин хэдэн системэ МТС-эй туһаламжаар хэгдэһэн байгаа. Тиигэжэ үбһэ тэжээлэй һайн ургаса гандангишье жэлдэ абтадаг болоһон байна. Гэбэшье, уһалууриин эдэ системэнүүдтэ горьтой мүнгэ зөөри гаргагдаһан, мүн колхоздо ашаг багатайшье хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа.

Адуу малдаа элдэб зүйлэй тэжээл элбэгээр бэлдэжэ, үнеэн бүриһөө һү һаалгые нёдондонойхидо орходоо 540 литрээр, хонидойнгоо тоо толгойе 33 процентээр олошоруулжа, ноохо абалгые 30 процентээр дээшэлүүлхэ зорилго табинабди. Мүн үйлэдбэриин болон культурна-ажаһуудалай барилгануудые олоор хэхэбди.

Илангаяа ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулха тушаа горьтой юумэн хэгдэхэ. Үбһэ тэжээл ехээр бэлдэдэг болохо хэрэгтэ ехэ анхарал табижа, сабшалангаа хаһа саг соонь хэды дахин уһалжа, баян ургаса абахые оролдохобди.

Читынхидэй үүсхэлые дэмжэе

(Борьёогой совхозой директор нүхэр И. Мельниковэй үгэһөө)

Энэ жэлэй март һарын эхёэр манай республикын делегаци, тэрэ тоодо бишье, Читын областьдо ошожо ерээбди. Ага, Баян Голой, Хори, Борьёогой уужам үргэн тала дайдаар хонин һүрэгые үсхэн харууһалхада ехэл таарамжатай.

Манай орон соо хонин ажалаар суурхажа байдаг Ставропольска хизаарые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхөөр зоригжоһон хүршэ областиинхидтай хөөрэлдэбэбди. Манай хүршэнэр энэ үүсхэл гаргахадаа Забайкалиие хонин ажалаар суурхуулая гэжэ бидэнэрые уряална. Теэд бидэнэршье хүршэнэрөө хараад байхагүй, хонидоо түргөөр олошоруулха ёһотойбди.

Манай республикадашье ставрополиинхидые хүсэхэ арга боломжо бии. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ, мүн бусад олохон колхозуудынай хонин ажалаа һүүлэй хэдэн жэл соо горьтойгоор хүгжөөгөө. Тиихэдэ Борьёогой хониной совхоздо 1957 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 392 килограмм ноохон абтаа. Совхозой эрхилдэг газарай 100 гектар бүридэ 105 толгой хонин үнгэрһэн жэлдэ хүртөө. 1960 ондо 100 гектар бүридэ 160 толгой хонин, 650 килограмм ноохон хүртэхэ гэжэ хараалагданхай.

Совхознай 36400 гектар газартай юм. Тэрэнэйнь 18300 гектар хахалагдадаг. 1958 ондо силос дараха культура 670 гектарта тарихабди. Тиигэжэ 600 тонно силос дараха байнабди. Манай совхозой хүдэлмэришэд хонин һүрэгөө саашадань хүгжөөжэ, Ставрополиинхидые хүсэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха.

Мүнөө жэлдэ Ставрополиинхид хонин бүриһөө 5 килограмм ноохо хайшалха зорилготойгоор тэмсэжэ байна. Харин манай Забайкальда тэрэ тоодо Борьёогой совхоздо 1957 ондо 4,2 килограмм ноохон хайшалагдаа.

Бидэнэр, Бурят-Монголой хонишод Читынхидэй үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, Забайкальдаа хонин ажахые эрид хүгжөөжэ, ставрополиинхидые ойрын жэлнүүдтэ хүсэе.

Үндэр баян ургасын түлөө тэмсэел

(Бичурын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Сахьяновай үгэһөө)

Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагаймнай ажалшад зарим тэды амжалта туйлаа юм. Тиигэжэ үнеэн бүриһөө 1956 онойхидо орходоо 500 килограммаар ехэ һүн һаагдаа, мүн хонин бүриһөө 500 граммаар ехэ ноохон хайшалагдаа. Ашаг олзо ехэтэй хонин ажалые хүгжөөхэ тухайда ехэ анхарал табигдадаг болоо. Зуун эхэ хонин бүриһөө 96 хурьган абтажа, түлжүүлэгдэһэн байна. Гадна ороохо таряа абалга дээшэлээ. Колхозуудынай сахарай свёкло таржа, бага бэшэ ургаса хуряажа абаа.

Мүнөө жэлдэ улам эршэ зориггойгоор хүдэлжэ, шэниисын, бусад культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа колхознигуудынай шэнэ уялгануудые абаа.

Нютагай эрхэ байдалда тааруу үрэһэ хүрэнгэтэй болонхойбди. Дуталдаһан үрэһэ хүрэнгээ саг соонь андалдажа абаабди.

Малдаа элбэг хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлдэхын тулада бодото хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна. Шэмэтэ һайн тэжээл—кукурузада ехэ анхарал табигдана. Агротехническэ заабариин ёһоор кукуруза ургуулжа, үнеэдтээ кукурузын силос ехээр бэлдэхэ, силосэй нүхэ, траншейнүүдые олоор хэхэ байнабди.

Абаһан техникээ нарин нягтаар, гамтайгаар хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые горьтойгоор дээшэлүүлжэ, худөө ажахын продукцинуудые урда жэлнүүдтэ орходоо ехээр абадаг болохын зорилгоор комплексно-тракторна бригадануудые эмхидхэжэ, тэдэниие ажахын тоосоондо оруулха зорилготойбди. Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай тогтоолые амжалтатай һайнаар бэелүүлхын тулада дүршэл ехэтэй, эрхим эмхидхэгшэдые колхозуудай хүтэлбэрилэгшөөр табиха шухала.

Гадна колхозуудай хүгжэлтынгөө шэнэ шатада ороод ябаһан энэ үедэ аймгүйсэдкомой үүргые дээшэлүүлхэ шухала болонхой. Бидэнэр, аймгүйсэдкомой дэргэдэ тусхай мэргэжэлтэдые барижа, колхозуудай машина техникээ зүбөөр хэрэглэхэ тухайда, тэдэндэ бүхы зохихо туһаламжа саг болзор соонь үзүүлхэ хэрэгтэй гэжэ һананабди. МТС-эй хубилгагдаад байһан үедэ аймгүйсэдкомой үүргэнь тон ехэ болохо.

Бидэнэр энэ жэлдэ һү һаалгаяа үнеэн бүриһөө 500 килограммаар, хонин бүриһөө ноохо абалгые 500 граммаар дээшэлүүлхэ, ороохо тарянай ургасые 1,5 дахин, сахарна свёклын ургаса 2 дахин ехэдхэхэ зорилго табинабди. Мүн шэниисын гектар бүриһөө 100 пүүд, кукурузын—250 центнер ургаса абаха уялгатайбди. Иимэ уялга абаад, хүршэ Мухаршэбэрэй, мүн Кабанскын, Түнхэнэй, Тарбагатайн аймагай ажалшадые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байгаабди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заиграйн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Е. П. Потемкин, Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Д. Д. Банзаров, мүн колхозой комплексно бригадын бригадир Э. Ю. Галсанов, Курбын МТС-эй комбайнер А. В. Козлов гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.

Советскэ Союзай табиһан хэмэл одон мартын 21—22-то Улан-Удэ дээгүүр гараа. Городой ажалшад тэрэ одые ехэ һонирхожо хараа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: улан-удынхид дэлхэйе тойрожо ябаһан хэмэл одо хаража байна.

Ф. Сорокиной фото.

СПОРТЫН ҺОНИНУУД

Эрхүүдэ болоҗо байгаа эхэнэр шатаршадай мүрысөөн үргэлжэлжэ, түүнэй хоёр уулзалга үнгэрөөгдөө.

11-дэхи уулзалгада Бадмацыренова Ткаченкотэй (Эрхүү) наадажа, шүүгдөө. Гармаева Поповатай (Красноярск) тэнсэв. Игумнова Антоновичие (Магадан) шүүбэ.

Айбиндер (Тюмень) хойшолуулагдаһан хоёр партияа наадаад, Балуева Волгина хоёрые шүүгээ.

12-дохи уулзалгада Гармаева Ткаченкые бэлэхэнээр шүүгээ. Бадмацыренова Игумнова хоёр наадагүй.

Мүрысөөнэй һүүлэй дүнгүүдэй һоор, Игумнова Айбиндер (Тюмень) хоёр тус бүридөө 10-һаа—8 очкотой, Сироткина (Новосибирск) 11-һээ—8,5, Гармаева 12-һоо—8 очкотой болоод байна.

А. Михайлов.

**

Эхэнэр шатаршадай дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Эрхүүдэ болоҗо байгаа хахад финальна мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Арбан гурбадахи уулзалгада манай шатаршад Гармаева Игумнова хоёр наадаад, Игумноваа шүүгээ. Бадмацыренова Сироткинае (Новосибирск) илаба. Эрхүүгэй шатаршад Роговская Ткаченко хоёр, Попова (Красноярск), Айбиндер (Тюмень) гэгшэдтэ партияа алдаһан байна.

Арбан дүрбэдэхи уулзалгада мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан Айбиндер (Тюмень) Игумнова (Улан-Удэ) хоёрой наадахада хүн зон олоороо суглараа. Бэрхэ шатаршад шанга доботолго хэжэ, наадаяа тэнсэлсэгөөр дүүргээ. Гармаева Новосибирскын шатаршан Сироткинатай сагаанаар наадаад, доботолгонуудые удаа удаалан хэжэ, илаба.

Эрхүүгэй шатаршад Роговская Ткаченко хоёр өөһэд хоорондоо мүрысөөд, тэнсээ. Бадмацыренова Белобородове (Новосибирск) илаа.

Мүрысөөнэй һүүлэй дүнгүүдэй һоор, Игумнова (Улан-Удэ), Айбиндер (Тюмень) 12-һоо 9,5 очконуудтай, Гармаева 14-һөө 9, Бадмацыренова 12-һоо 7,5, Сироткина 12-һоо 8,5 очкотой болоод байна.

Ц. Бадмаева.

**

☆ Бурят-Монголой эдир боксёрнуудай суглуулагдамал команда Новосибирскдэ мордобо. Тэдэнэр РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө зональна мүрысөөндэ хабаадалсаханъ.

☆ Улан-Удын ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой комсомолой 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, шатараар командна түрүү һууриин түлөө мүрысөөн һурагшадай дунда үнгэрөөхэнь. Эндэ хамта 10 команда наадаа.

☆ Хэлхеэ холбооной, автомобильна транспортын хүдэлмэришэдэй профсоюзай обком шатараар командна түрүү һууриин түлөө мүрысөө үнгэргэжэ байна. Мүрысөөндэ хамта 12 команда хабаадана.

☆ Шатараар Улан-Удэ городой чемпионой нэрэ олохын түлөө мүрысөөндэ шалгарһан С. Могордоев Мельников хоёр түрүү һууриин түлөө мартын 23-да уулзаба.

Могордоев сагаанаар наадаха зуураа, эрид шууд доботолгонуудые хэжэ, 20-дохи ябадалдаа Мельниковые шүүгээ.

А. Игумнов

**

«Спартак» бүлгэмэй, городой олзоборилгын артельнүүдэй эдэбхитэй спортсменүүд Улан-Удын бариишадай клуб соо суглаа үнгэргэбэ.

Республикын «Спартак» бүлгэмэй президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Могзоев «Спортын үбэлэй сезоной дүн, зундаа хэгдэхэ хүдэлмэриин зорилгонууд» тухай элидхэл хээ.

Элидхэлэй удаа спортын үбэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, мүн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн олзоборилгын артельнүүдэй спортсменүүдтэ диплом, дамжуулгын шагнал барюулагдаа.

Һүүлээрнь «Труд», «Победа» артельнүүдэй урянһайханай самодеятельностиин коллективүүд концерт харуулба.

Ф. Башинов.

„Аршан" тосхондо

Хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг «Аршан» тосхондо гол түлэб ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд ажаһуудаг. Жэл ерэхэ бүхэндэ эндэ сэб сэхэхэн шэнэ үйлсэнүүд бии болоно. Нэгэ проектээр баригдаһан аб адлихан гэрнүүд жэрылдэн бодоно.

Эдэ гэрнүүдэй нэгэндэ һаяхан орообди. Досоонь аятай зохидхон даа: һаруул, дулаахан. Хэдэн таһалгануудай нэгэндэ бишыхан үхибүүдынь наадана...

— Өөһэдынгөө хүсөөр байрын гэр бариха үүсхэл гараһаар тиимэшье үни болоогүй. Тэдэ манай заводой хүдэлмэришэд энэ үүсхэлые үргэнөөр дэмжэжэ, нёдондонһоо хойшо хүдэлмэришэдэй хэдэн олон бүлэ иимэ һайн байратай болоо, — гэжэ гэрэй эзэн эхэнэр нүхэр Волошина хөөрэбэ.—Харагты, энэ гурбан таһаг бүлэдэмнай гүйсэд хүрэнэ. Зөөлэн диван, шифоньер, комод, буфет гэхэ мэтые абажа табяабди. Урдань бага байратай байхадаа эдэ хэрэгсэл абажа табиха аргагүй байгаабди.

Ингэжэ хөөрэлдэһөөр байтарнай гэрэй эзэн—Анатолий Спиридонович Волошин орожо ерээд, өөһэдынгөө хүсөөр гэр бариха хүдэлмэридэ хабаадалсаһан, энэ байра абаһан тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэбэ. Нүхэр Волошин заводто заһабарилагдаһан паровозуудые шалгадаг машинистаар хүдэлмэрилдэг юм.

— Та, өөһэдтөө гэр бариха хүдэлмэридэ олон үдэр хабаадалсаа гүт?

— Өэлжээнэйнгөө ерэхэдэ һайсахан хүдэлмэрилхэ саг гараа. Шэнэ гэртэй болохо гэһэн хүн юундэ арсахаб. Амаралтынгаашье үдэр хүдэлмэрилээ һэмди. Гансахан энэ жэлэй эхинһээ тус бүридөө хоёр квартиратай 10 гэр ашаглалгада оруулагдаһан байна. Тэндэ нүхэд орогшодой нэгэн минии бүлэ болоно...

Заводой партийна, профсоюзна организацинуудай байрын гэр баригада ехэ анхарал хандуулна. Цехүүдэй үйлэдбэринһээ гараһан хүшалта боломоор нимгэн түмэр болон материал, машина гэр баригшадта үгтэдэг байна. Үнгэрһэн жэлдэ 71 гэр баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Мүнөө хоёр квартиратай 40 гэр баригдана. Тэдэнэй нилээд олондонь хүдэлмэришэдэй бүлэнэр нүүжэ, майн 1-нииe һайндэрлэхэ байна.

С. Черненко.

ХХ ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

ТРАКТОР, МАШИНАНУУДЫЕ ХУДАЛДАН АБАХАНЬ

Партиин ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолые энэ колхозой гэшүүд һайшаан угтаа. Хабарай тарилгын болохоһоо урид 14 «ДТ-54» маркын, 4 «Беларусь» тракторнуудые, 8 комбайн, хүдөө ажахын бусад машинануудые худалдан абаха гэһэн шиидхэбэри баталан абтаа. Эдэнь хамтадаа 600 мянган түхэригэй болохо юм.

МОНОСТОЙН ОТАРАДА

Цыренцу Эрдыниевагай даажа байдаг отарынхид 510 хонинһоо 496 хурьга абаад байна. Отарын хонишод июнь,июль һарануудта хурьга абахаар мүнөө 400 толгой эртэ хурьгалһан хонидые искусственна аргаар үрэжүүлэнхэй.

Оройтоһон хонидоо ноябрь, декабрь һарануудта хурьгалхаар отондо оруулха юм.

— Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 172 хурьга абаха гэһэн зорилгаа үлүүлэн дүүргэхэбди. Хонин бүриһөө хоёр хурьга абахын түлөө оролдожо байнабди,—гэжэ энэ отарынхид хөөрэлдэнэ. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь лабтай.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАН

Комсомолка Дулмажап Табутарова 1952 онһоо хойшо колхозой үүлтэртэ фермын һаалишанаар ажаллажа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ нүхэр үнеэн бүриһөө 2890 литр һү һааһан юм. Байгаа оной түрүүшын хоёр һара соо нүхэр Табутарова үнеэн бүриһөө 544 литр һү һаажа, колхоз соогоо түрүү һуури эзэлбэ. Мүнөө үдэр соо үнеэн бүриһөө 10—12 литр һү һаана.

Г. Бадмаев.

Сэлэнгэ.

Залуушуул фермэдэ

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Хэжэнгэ) комсомолой организаци гуша гаран комсомолшуудһаа бүридэдэг. Комсомолшуудай олонхинь мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Дээдэ Худанай дунда һургуулиин 8-дахи класс дүүргэһэн комсомолшууд Надя Балдандоржиева, Роза Дашиева, Цырендулма Намжилова, Долгоржап Базарова, Галя Сафина гэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ үүрэл колхоздоо ошожо, һаалишадаар хүдэлхэмнай гэжэ мэдүүлһэн юм.

Колхозой правлени, партийна, комсомольско организацинууд эдэнэрэй үүсхэл, дура зоригынь дэмжэн, бултынь һаалишад болгоһон байгаа. Мүнөө эдэнэр ябаһа һайн амжалта туйлана. Һаалишад Надя Галя хоёр үдэр бүри үнеэн бүриһөө хахад пүүд, мүн дэшэшье һү һаана. Эдэнэр 1958 ондо үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялгатай.

Бэшэшье басагадынь эдэнэрһээ дутуугүйгөөр ажаллажа байна.

Д. Цыжипова.

Оролдосотой наймаалагша

Николай Александрович Хайдуков Зэдын аймагай Цагаан-Усанай сельпогой 2-дохи магазиниие даагшаар олон жэлдэ, һайнаар ажаллажа байна.

Худалдан абагшадай эрилтые дүүрэн хангахын тулада нүхэр Хайдуков тэдэнэй захилаар элдэб эд бараа асардаг заншалтай. Мүн ажалшадай дунда ойлгуулжмжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, эд бараа худалдаан тухай олон хүниие хабаадуулдаг, пай суглуулбаря саг үргэлжэ дүүргэдэг байна.

Худалдаа наймаа үргэнөөр ябуулхаһаа гадна, нүхэр Хайдуков хүдөө ажахын продуктнүүдые бэлдэхэ, түмэрэй хаядаһа суглуулха даалгабаря саг соонь дүүргэдэг.

Ингэжэ тус магазинай эд бараа наймаалха түсэб һара, кварталь бүхэндэ 120—130 процент дүүргэгдэнэ. Аймпотребсоюз, сельпогой правлени эрхим ажалайнь түлөө нүхэр Хайдуковые хэдэн удаа шагнаһан байна.

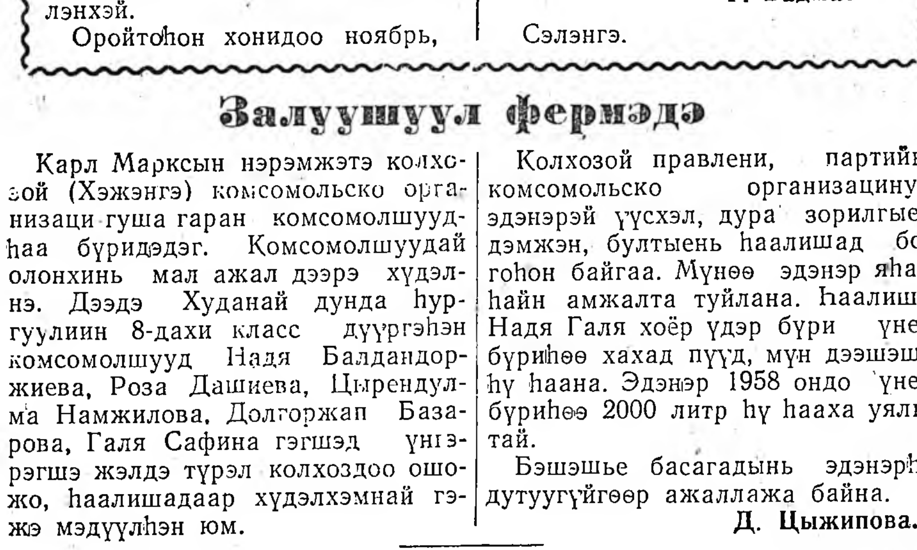
К. Демин.

Хэлхеэ холбоошодой мүрысөөн

Сэлэнгын аймагай хэлхеэ холбоошод мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа амжалта туйлажа байна. Энэ жэлэй үнгэрһэн хоёр һарын дүнгүүдэй һоор, түсэбөө 103 процент дүүргэһэн байна.

Хэлхеэ холбооной Ташир, Селендума, Гусиноозерск, Дэрэстэйн отделениинхид мүрысөөндэ түрүүлэн ябана. Телефонистка А. Цыбенова, П. Рябова, почто зөөгшэд З. Денисюк, Г. Очирова гэгшэд эрхим ажалаараа бусадта жэшээ харуулна.

П. Беликов.

БИШЫХАН ХҮГЖЭМШЭН. Ф. Моренецын фотоэтюд.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гэй Пленум

УЛАН-БАТОР, мартын 23. (ТАСС). МНРП-гэй XIII съезд дээрэ һунгагдаһан Монголой Арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй Пленум мүнөөдэр болобо.

МНРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүдээр иимэ нүхэд Пленум дээрэ һунгагдаа: Д. Бальжинням, Д. Дамба, Б. Дамдин, Ц. Дугэрсурэн, Ж. Самбу, Д. Ламчин, Ч. Суренжав, Л. Цэнд, Ю. Цеденбал; Политбюрогой гэшүүндэ кандидадуудаар иимэ нүхэд һунгагдаба: С. Балган, Н. Жагварал, Д. Моломжамц, Д. Самдан, Д. Тумур-Очир.

МНРП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретаряар Д. Дамба, хоёрдохи секретаряар — Ч. Суренжав, секретарьнуудаар — Б. Дамдин, Ц. Дугэрсурэн, Д. Самдан, Д. Тумур-Очир һунгагдаба.

МНРП-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи партийна хиналтын комитедэй түрүүлэгшээр А. Дугэржав һунгагдаа.

**

МНРП-гэй Центральна шалгалтын комиссиин заседани энэ үдэр болоо. Тэрэнэй түрүүлэгшээр Ц. Бямба һунгагдаба.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой сесси дээрэ

ДЕЛИ, мартын 24. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой сесси мүнөөдэр болоҗо үргэлжэлөө. Сессиин мартын 22-ой, 23-най хүдэлмэри тухай коммюнике толилогдоо. Мартын 22-ой үдэшын заседани тухай коммюнике доторнигэжэ хэлэгдэнэ: Энэ заседанида Польшын Арадай Республикын түлөөлэгшэ Кульчинский үгэ хэлэхэдээ, Европын гол дунда атомна зэбсэггүүдэ дайрагдахагүй зоно байгуулха шухала байһан тухай хэлээ. Японой түлөөлэгшэ Хирано үгэ хэлэхэ зуураа, уласхоорондын элдэб организацинуудай хоорондоо харилсаха шухала байһан тухай заагаа. Стокгольм городто болохо конгрессто бэлэдхэхэ тухай асуудалаар И. Эренбург (СССР), г-жа Гунаварденe (Цейлон), Казанова (Франци) гэгшэд үгэ хэлээ.

Буу зэбсэг хурааха, уласхоорондын харилсаа һайжаруулха тухай асуудалаар конгрессто бэлэдхэхэ түхай эмхидхэлэй асуудалнуудые заседанида хабаадагшад мартын 23-да зүбшэн хэлсээ.

Индонезиин правительствын сэрэгүүд үймөө үүдхэгшэдые даража үргэлжэлһөөр

ДЖАКАРТА, мартын 24. (ТАСС). Правительствын сэрэгүүд мартын 22-ой үдэр Центральна Суматрадахи нефть малтан абадаг Лирик гэжэ газарые аэродромтойнь эзэлээ гэжэ Индонезиин армиин тусхай түлөөлэгшэд мэдээсээ. Эндэ малтан абадаг нефть орон доторoo хэрэглэгдэдэг юм. Нефть малтан абадаг эндэхи газарые хооһон тала байхадань һэдэһэн үймөө үүдхэгшэдэй түсэбые правительствын сэрэгүүд буруутуулаа. Үймөө үүдхэгшэд энэ түсэбөө хүсэлдүүлжэ, нефть малтан абтадаг газарта харнин сэрэгүүдые оруулха бодолготой байгаа. Яхадаабэ гэхэдэ, тэндэ Лирик шадар Америкэдэ мэдэлтэй «Стандард Вакуум Ойл» компани байдаг.

США-гэй экономикын муудажа байһан тухай сенатор Дуглас иигэжэ мэдүүлнэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 24. (ТАСС). Сенатор Поль Дуглас телевидениеэр үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ: «Холбоото Штадууд мүнөө үедэ экономикын талаараа ехээр доройтон муудажа байна. Холбоото Штадуудай экономикын доройтон муудаһанай шалтагаанаар бүхы хүдэлмэришэдэй 9—10 процентнь ажалгүй болоод байна».

Капиталай оронуудта забастовконууд олоор болоно

Капиталистическэ олохон оронуудай хүдэлмэришэд байра байдалаа һайжаруулхын зорилгоор забастовко хэжэ үргэлжэлһөөр.

Франциин хэдэ хэдэн городуудай, тэрэ тоодо Лориан, Брест, Сент-Этьенн городуудай гүрэнэй предприятинуудай 15 мянган хүдэлмэришэдэй болон алба хаагшад мартын 21-дэ забастовко хээ. Предприятинуудһаа хүдэлмэришэдэй сүлөөлэгдэхэ болоһые, салин хүлһэнэй доошолһые буруушаажа, тэдэнэр забастовко эмхидхээ.

Японой ажалшад хаа хаанагүй забастовко эмхидхэнэ. Японой нүүрһэ малтадаг томохон хоёр предприятиин (Хоккайдо, Кюсю) нүүрһэшэд мартын 21-нээ забастовко эмхидхэбэ. Забастовкын дүүрэхэ болзор тодорхойлодоогүй. «Мицубиси», «Мицуи», «Сумитомо» гэжэ нүүрһэнэй томо томо компанинуудай шахтанууд ажаллахаа болёод байна. Эдэ шахтанууд орон доторо малтагдадаг нүүрһэнэй хахадһаа ехэнь гаргадаг юм. Эндэхи шахтануудта мүнөө үедэ 36 мянга шахуу нүүрһэшэд забастовко хэжэ байна. Хоккайдо, Кюсю, Сикоку гэжэ газарнуудай портнуудтахи хүдэлмэришэд нүүрһэ малтагшадые дэмжэжэ, забастовко эмхидхээ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

Румыниин Арадай Республикын политическэ литературын гүрэнэй хэблэл В. И. Ленинэй зохёолой 34-дэхи томые румын хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба.

❖ Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Киву Стойка түрүүтэй Румыниин Арадай Республикын Правительственнэ делегаци Вьетнамай Демократическа Республикын Правительствын урялгаар Ханой ерэбэ.

50 наһыень тэмдэглэбэ

Яруунын аймагай Тэлимбын долоон жэлэй һургуулиинхид Бальжинима Вандановна Ванчиковагай түрэһөөр 50 жэлэйнь ойе тэмдэглэбэ.

Нүхэр Ванчикова тус һургуулида 20 жэлэй туршада оролдосотой һайнаар ажаллажа байна.

Һургуулиин дирекци, һурагшад, багшанарай коллектив үнинэй хүдэлмэришэн Б. В. Ванчиковада баяр хүргэһэн, үнэтэ бэлэгүүдые барюулһан байна.

Удаань һурагшад өөһэдынгөө хүсөөр концерт харуулаа.

А. Николаева.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и экономики — 47-59, пропаганды и местной информации — культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия —37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н. 00692. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №